

י"ב באייר תש"ף, 6.5.2020

גיליון מס' 708

פרשת אמור

וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ויקרא כב, ל)

מאת הרב משה שפטר, כפר עציון

*לעילוי נשמת הרב נחום רבינוביץ בעל "יד פשוטה" לצרכי הפרט והכלל

בתקופת מגפת הקורונה, אנו נדרשים לבידוד חברתי, על מנת למנוע את התפשטות המגפה.

בדרך כלל, לקהילה יש מקום משמעותי בחיי היומיום שלנו, ובקהילה הדתית התפילה במניין היא אחד הדברים המחברים אותנו שלש פעמים ביום, אל הכלל.

בתקופה זו, חובת שמירת הנפש "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", גוברת על מצוות ורצונות. למציאות החדשה יש פנים שונות. מחד, תפילת היחיד וסביבתו הקרובה מקבלות מקום חשוב, אך דווקא בעת הזאת היעדר השגרה הדתית והחברתית, מתעוררים געגוע וכמיהה לתפילת הציבור.

המקור לאמירת דברים שבקדושה בציבור הוא בפרשתנו: **וְלֹא תַחֲלְלוּ אֶת שֵׁם קִדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' מְקַדְשְׁכֶם** (ויקרא כ"ב, לב).

ובמסכת ברכות לומד רב אדא בר אהבה: **"מנין שאין היחיד אומר קדושה? שנאמר: ונקדשתי בתוך בני ישראל - כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה"**. (ברכות כ"א ע"ב)

המקור לעשרה בתלמוד הבבלי: **"כתיב הכא: ונקדשתי בתוך בני ישראל וכתוב התם: הבדלו מתוך העדה הזאת, מה להלן עשרה, אף כאן עשרה"** (ברכות כ"א ע"ב):

ישנו היקש מהמילה "תוך", המופיעה בציווי לקדש את שם ה', למילה "תוך" המופיעה בעדת קורח. עדת קורח הושוותה לעדת המרגלים שמנתה עשרה מרגלים, ללא כלב בן יפונה ויהושע בן נון.

ר' סימון בתלמוד הירושלמי (ברכות פ"ז ה"ג) לומד את הצורך בעשרה מאחי יוסף: **"נאמר כאן 'תוך' ונאמר להלן 'תוך' - 'ויבאו בני ישראל לשבור בר בתוך הבאים' מה תוך האמור להלן עשרה, אף כאן עשרה"**.

הרמב"ם בהלכות תפילה פרק ח' (ה"א) מאריך בהסבר מעלת התפילה במניין:

"תפלת הציבור נשמעת תמיד, ואפילו היו בהן חוטאים אין הקדוש ברוך הוא מואס בתפלתן של רבים, לפיכך צריך אדם לשתף עצמו עם הציבור, ולא יתפלל ביחיד כל זמן שיכול להתפלל עם הציבור, ולעולם ישכים אדם ויעריב לבית הכנסת שאין תפלתו נשמעת בכל עת אלא בבית הכנסת, וכל מי שיש לו בית הכנסת בעירו ואינו מתפלל בו עם הציבור נקרא שכן רע".

יתרונה של תפילת הציבור הוא בהיותה נשמעת תמיד. הציבור מורכב מאנשים שונים. כאשר חוטא מתפלל אל הקב"ה, ייתכן שתפילתו לא תשמע. כאשר הוא מצטרף לרבים, תפילתו מצטרפת לתפילתם.

התפילה בציבור מקנה רובד נוסף לתפילת היחיד. בנוסף לתפילת היחיד שלו, תפילתו הינה נדבך בתפילת הציבור.

לפיכך צריך אדם לשתף עצמו עם הציבור – השיתוף עם הציבור הוא בתפילה המשותפת. מעבר לכך, אדם צריך לראות את עצמו כחלק מקהילה, משפחה ועם. מי שרואה את עצמו חלק מציבור, יתפלל לא רק על עצמו, אלא גם על מעגל רחב יותר.

השיתוף עם הציבור כולל את הוספת הנדבך האישי לתפילה הציבורית. תפילת הציבור מכילה את כלל תפילות היחידים. כל יחיד משבח ומבקש עם דגשים אישיים מיוחדים. השיתוף עם הציבור מחבר את כל הדגשים לתפילה אחת עשירה ומגוונת.

לעולם ישכים אדם ויעריב לבית הכנסת – בית הכנסת כמקום תפילה מוסיף את מימד המקום למימד הציבורי: "כיון שכבר קבעו שם מקום לתפילתן ומתוך כך קובעים עצמן יותר לתפלה ומכוונים את לבן לאביהן שבשמים וקובעין יותר מקום לתפלתן מתוך שמתפללים במקום המיוחד להם להתפלל" (הגהות מיימוניות).

קביעות המקום מסייעת לתפילה ולכוונת המתפלל.

ר' יוחנן בשם ר' שמעון בן יוחאי לומד (ברכות ח', א) מהפסוק "ואני תפילתי לך ה' עת רצון": "אימתי עת רצון? בשעה שהציבור מתפלל".

הרב קוק מבאר שהתפילה מחזקת את כוחותיו הרוחניים של אדם, מרוממת אותו ומטיבה את מוסריותו. המוסר חיוני לאדם החי במשפחה ובחברה. משום כך התפילה העיקרית היא תפילת הרבים, וגם תפילת היחיד צריכה להיות קשורה ומחוברת לציבור.

בימים אלו, גם כשאננו יכולים להתפלל תפילה ציבורית, חייבים אנו להתחבר לציבור ולהתפלל על צרות הכלל. תפילה בשעה שהציבור מתפללים מחברת אותנו אל הכלל ומזכירה לנו את החובה לכוון בתפילותינו על צרכי הכלל בנוסף לצרכינו האישיים.

יהי רצון שתעלינה תפילותינו לרצון בתוך תפילות כלל ישראל.

הרב משה שפטר, רב קיבוץ כפר עציון.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il